

Dit is de rubriek voor kleine, maar bijzondere belevenissen van lezers die het doorvertellen waard zijn. Wilt u ook een persoonlijke noot, observatie of ervaring delen met de lezers van *Zeilen*? Schrijf het van u af en mail het naar de redactie via info@zeilen.nl. Bij publicatie ontvangt u een mooie vergoeding.

Onze thuisbasis in Puerto Madryn.

We promoveren tot de vaste bemanning van Miguel.

“Ik zei nog zo...”

Zijn we aan het bekijken of worden wij bekeken?

Walvis bij de bovenboei

Als gelegenhedsbemanning zeilen Bram Stevens en Vivian Oskam mee in de clubwedstrijden die de jachtclub van Puerto Madryn organiseert. Tijdens een van de wedstrijden duikt vlak voor de boeg ineens een enorme kop op. Snel gooien ze de boot door de wind. Zestig ton tegenliggend walvisvet geven ze graag voorrang.

TEKST EN FOTO'S VIVIAN OSKAM EN BRAM STEVENS

Ik trek mijn muts nog eens goed over mijn oren. De Argentijnse zon schijnt uitbundig, maar het is winterfris. Het is maanden geleden dat we hebben gezeild. Wedstrijdzeilen heeft nooit mijn interesse kunnen wekken, dus ik verbaas me hoe fanatiek ik ineens word. Normaal varen we altijd om ergens aan te komen en zijn we erop gespist woonboot *Duende* heel te houden. Puur voor de lol zeilen is een interessante afwisseling. Zeker hier.

Plaatselijke zeilers zijn gewend dat er tijdens het walvisseizoen een extra handicap bijkomt: het ontwijken van nieuwsgierige Zuidkapers. Gedurende de eerste regatta die we meezeilen, is het meteen raak. Het veld wordt geblokkeerd door een bewegend zwart eiland dat pontificaal voor de bovenboei dobbert. De meeste boten kunnen keurig om de toeschouwende walvis heen kruisen. Dan besluit de gigant echter zich actief met de uitkomst van de wedstrijd te gaan bemoeien en zwemt recht op een scherp aan de wind zeilende deelnemer af. Die heeft geen andere keus dan af te vallen en zijn moeizaam veroverde positie kwijt te spelen. De walvis blijft lekker onhandig in de weg liggen. “Dit is wel een hele aparte handicapregel”, gniffelen we als we de boei op veilige afstand ronden.

Zeilen op z'n Patagonisch

Een paar meter boven de vloedlijn schuilt Club Náutico Atlántico Sud achter een dikke heg. Een zeilschool met Optimisten en Lasers huist onder het restaurant. Op een vervaagd tennisveld staan speedbootjes, RIBs en een grote diversiteit aan zeilboten. Van zes meter zwaardbootjes tot stevige vinkielers van een meter of negen. De laatste hebben ook vaak een vaste plek aan een van de boeien recht voor de club. Op zelfgemaakte trailers wordt alles in en uit het water gereden door een antieke tractor. Eens per jaar

Zeilers en zwarte reuzen weten elkaar keurig te ontwijken

wordt er een 'Walvis Cup' georganiseerd voor Lasers en Optimisten, die uit de honderden kilometers verre omtrek komen. De rest van het jaar zeilen de clubleden – bij gebrek aan andere concurrentie – onder handicap tegen elkaar.

De ruime Golfo Nuevo, waar het IJsselmeer gemakkelijk twee keer inpast, is relatief beschut water vergeleken met de ruige Zuid-Atlantische Oceaan buitengaats. Maar ook binnen de baai zijn de windomstandigheden behoorlijk Patagonisch. Op een heerlijk kalme dag kan de wind zomaar draaien, compleet wegvallen of razendsnel aantrekken. Als het weer eens dubbel zo hard waait als voorspeld, beuken we met windkracht zeven tot acht urenlang door de steile golven. Maar zelfs de allerkleinste zwaardbootjes van maar negentien voet komen heelhuids over de finishlijn. De bemanning is van top tot teen gezouten. Hun haar staat als een takkenbos overeind en de zeilpakken zijn wit uitgeslagen. “Ja, dat was wel wat heftig,” geven ze glunderend toe, “maar om de regatta daar nou voor af te blazen?”

Walvisseizoen

Op een goede dag in juni schrik ik wakker van de ademhaling van een twaalf meter lange reus naast mijn bed. Het walvisseizoen is begonnen. De noordelijke helft van de baai, ruim boven Puerto Madryn, is gereserveerd voor

deze beschermde dieren. Zij houden zich alleen niet aan menselijke afspraken. Vrolijk snuivend dobberen ze tussen de moerings van de club en langs de grote pier voor de stad. Menselijke aanwezigheid deert ze niet. Het lijkt eerder dat ze erdoor worden aangetrokken.

De club zeilers wordt nu nauwlettend in de gaten gehouden. Tijdens regatta's maken natuurorganisaties filmpjes vanaf de kust. Als aasgieren wachten ze tot er een ongeluk gebeurt. Dat zou een mooie reden zijn om de pleziervaart te verbieden. Maar ook al tellen ze soms wel 32 walvissen binnen het wedstrijdveld, zeilers en zwarte reuzen weten elkaar keurig te ontwijken. Ook de kustwacht komt vaak patrouilleren. Zij schrijven voor dat elke boot vijftig meter uit de buurt van de Zuidkapers moet blijven. Het grote voorbeeld geven ze niet. In de weekenden dobbert de kustwachtboot doodleuk barbequend en walviskijkend op nog geen meter afstand.

Tijdens een clubdiner wordt deze heksenjacht nader verklaard. Er zijn maar zes bedrijven die een vergunning krijgen voor het varen met toeristen vanuit Puerto Pirámides, aan de andere kant van de baai. Fel verdedigen ze hun duur betaalde monopoliepositie. Tijdens het walvisseizoen dulden ze geen enkele boot in 'hun' territorium en liever in de rest van de baai ook niet. “Geld,” verzucht een clublid, “dat is altijd het probleem.” Hij is bang dat deze bedrijven er met hun sterke lobby voor zullen zorgen dat zeilen tijdens het seizoen geheel verboden gaat worden. Ondanks

DE ZEILERS

Bram Stevens en Vivian Oskam zijn 'vertrekkers'. In 2008 vertrokken zij met hun *Trewes 3A Duende* voor een wereldreis. Averij op weg naar de zuidelijkste punt van Argentinië noopte ze de wal op te zoeken. Daarom verbleven zij enige tijd in Puerto Madryn. Momenteel bevinden zij zich bij Stateneiland. www.sy-duende.com

Een spannende finish.

De walvis lijkt net zo'n pret te hebben als wij.

Het startschip wordt weer uit het water gereden.

Tijd voor de derde helft.

het feit dat de zeilboten, in tegenstelling tot de toeristenboten, nog nooit gevaar hebben opgeleverd.

Bommetjes

Wij zijn inmiddels gepromoveerd tot de vaste bemanning van Miguel. Tijdens de zondagse clubwedstrijden krijgen we Spaanse les zeilterminologie aan boord van zijn *Merhu II*. Dit is een van de grotere boten, een stevige semi-langkieler van dertig voet. Elke keer is het weer spannend hoe de Zuidkapers de wedstrijd gaan beïnvloeden. Vandaag, bijvoorbeeld, is de startlijn weg. Een walvis toonde serieuze belangstelling in het anker van het startschip. Uit voorzorg heeft de wedstrijdleiding het anker opgehaald en drijft de boot hulpeloos rond tot de kolos zijn interesse verliest.

Dan kunnen we van start. We hebben een perfecte startpositie. Helaas heeft Miguel zich vergist in de startvlaggen. In plaats van perfect, zeilen we twee minuten te laat over de startlijn. Onze positie is hopeloos. Gefrustreerd kan ik niet zijn, want vandaag zijn de walvissen erg uitgelaten. Overal om ons heen zie ik ze bommetje spelen. Een fantastisch spektakel, maar ook wel spannend. Wat als ze net mis springen? Ik houd maar extra goed uitkijk. Na ronding van de benedenboei, gaat iedereen achter kampioensboot *Carmen* aan en begint het rak over stuurboord. Gelukkig is Miguel weer eigenwijs en maakt een lange slag naar bakboord. Hier staat net iets meer wind en zo komen we alsnog als tweede over de finishlijn. Met een camera vol walvisacrobatiek.

Derde helft

Als *Merhu II* weer aan haar boei ligt, is het tijd voor de derde helft op zijn Argentijns. Uitgewaaide gloeiende zeilerskoppen verzamelen zich in het kleine cafetaria, waar we een bord cannelloni's krijgen voorgezet. Tussen de literflessen bier ontstaan er verhitte discussies over de boeienrondingen, uitgebreid geïllustreerd met alle voorhanden zijnde voorwerpen. Op welke plaats we uiteindelijk zijn geëindigd, maakt me niet uit. Ik heb allang gewonnen. ●

DE ZUIDKAPER

Zijn populariteit onder walvisvaarders - die hem de Right Whale noemden: vanwege zijn traagheid, goede vetopbrengst en onzinkbaarheid na doding - bracht de Zuidkaper (*Eubalaena australis*) een halve eeuw geleden op de rand van uitsterven. Wereldwijde bescherming in 1986 redde de grote walvissoort op het nippertje. Inmiddels is de Argentijnse populatie wonderbaarlijk hersteld en groeit gestaag met zo'n zeven procent per jaar. Deze speelse zeezoogdieren van een slordige vijftien meter lang leven 's zomers in de voedselrijke gebieden rond Antarctica, waar ze leven van krill en ander plankton. In de zuidelijke winter migreren ze naar warmere kuststroken. In de baai van Puerto Madryn vind je één van de hoogste concentraties walvissen. Hier paren en baren ze met zijn honderden tegelijk.
